

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

56-2

BRNO 2015

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 56
Volume 56

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady <i>Head of editorial board</i>	Pavel Kouřil
Redakční rada <i>Editorial board</i>	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor <i>Editor in chief</i>	Petr Škrdla
Výkonná redakce <i>Assistant Editors</i>	Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba <i>Executive Editors, Typography</i>	Alice Del Maschio
Software <i>Software</i>	Adobe InDesign CS5
Vyobrazení na obálce <i>Cover Picture</i>	Brno-Líšeň, hradisko Staré zámky. Raněstředověké denáry (viz obr. 5, str. 167 a obr. 15, str. 171). <i>Brno-Líšeň, Staré zámky hillfort. Early Middle Ages deniers (see Fig. 5, Pg. 167 and Fig. 15, Pg. 171).</i>
Adresa redakce <i>Address</i>	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk <i>Print</i>	Azu design s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2015

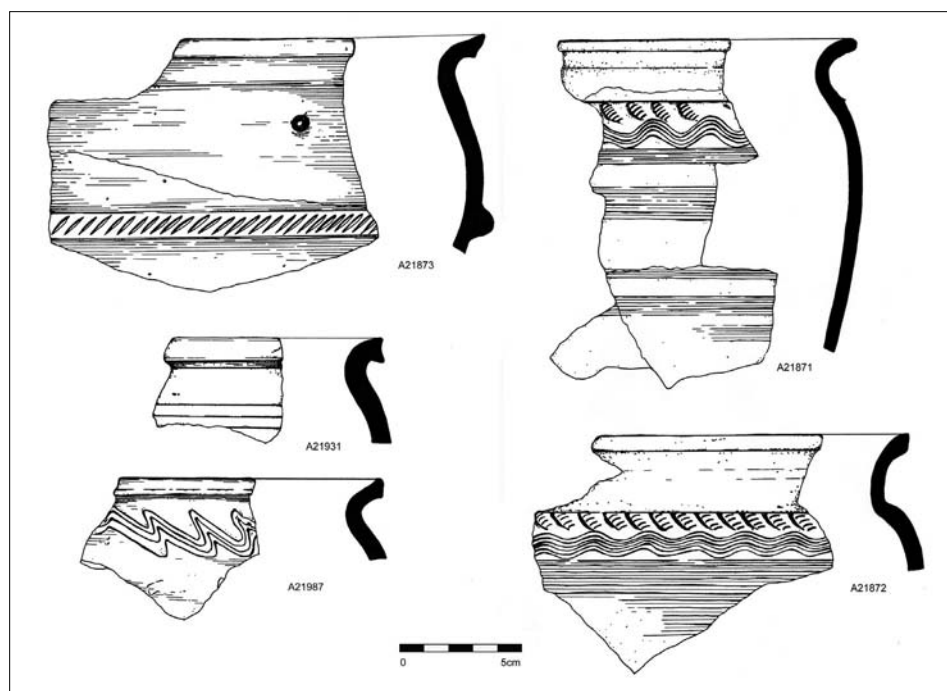
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright © 2015 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Obr. 30. Hulín, „Hřebavec před dráhou“. Výběr materiálu.

Abb. 30. Hulín, „Hřebavec před dráhou“. Materialauswahl.

archeologický výzkum, v jehož průběhu se podařilo prozkoumat a zdokumentovat celkem 2 archeologické situace. Šlo o štětovanou komunikaci a jeden starší základ z kombinovaného zdiva, který byl odkryt pod vrstvou štětu. Komunikaci lze na základě nálezů mincí datovat do první poloviny 20. století, přičemž fungovala snad ještě v 50. letech, jak bylo při studiu pramenů zjištěno z dobové fotografie. Starší základ náleží rámcově novověkému období, nejspíše 18. – 19. století, přičemž linie základu respektuje současnou uliční čáru. Zajímavostí je mramorová deska, druhotně použitá jako schod, zachycená na západní straně základu v prostoru průchodu. Na zbytku odhalené plochy byly zachyceny nad úroveň geologického podloží jen vrstvy recentních návozů, nebo byly možné archeologické situace zcela zničeny vybudováním suterénu původní zástavby.

Miroslav Popelka

Resumé

Holešov (Bez. Kroměříž), nám. Dr. E. Beneše 18 (Platz) und nám. Svobody 1636 (Platz). Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Holešov (Bez. Kroměříž), Smetanovy sady-Straße. Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

HULÍN (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Hřebavec před dráhou“. Doba hradištní. Sídliště. Záchranný výzkum.

Ve dnech 31. 3. až 13. 5. 2014 byl proveden v trati „Hřebavec před dráhou“ záchranný archeologický výzkum na stavbě „Přeložka Němčického a Svinského potoka – SO 01. Přeložka Němčického potoka – I. etapa“. Jednalo se o zemní práce a terénní úpravy, spojené s pře-

ložkou Němčického potoka západním směrem a jeho svedení do potoka Svinského – tyto práce jsou realizovány v souvislosti s přípravou území pro rozšíření stávající těžby šterkopísků severním směrem od současného těžebního areálu. Lokalita leží severně od místního těžebního areálu v široké akumulaci rovině mezi dvěma menšími, v současnosti regulovanými vodotečemi – Němčickým potokem na východě a Svinským potokem na západě. Přesnější polohu, kde byl výzkum prováděn, lze určit na mapě ZM ČR 1:10 000, list 25-31-07, v linii mezi body určenými koordinátami 312:73 a 375:89 mm od Z:J s. č. Nadmořská výška se v této oblasti pohybuje okolo 185 m. Ve zmiňovaném prostoru byly již v minulosti povrchovými sběry D. Kolbingera (2012, 74) doloženy aktivity v období kultury lužických popelnicových polí, v mladší době železné, v době hradištní a také ve středověku. Nálezy z laténského a hradištního období jsou zmiňovány i u J. Bláhy (1974, 15–16) a na nálezy paleolitického stáří z východních partií trati „Hřebavec“ upozornil B. Klíma (1974, 17).

V průběhu záchranného archeologického výzkumu se podařilo v roce 2014 zachytit a prozkoumat celkem 58 archeologických objektů, které lze interpretovat jako pozůstatky části sídliště a zaniklé vesnice. Dva solitérní objekty v západní části prozkoumané plochy náležejí střední době hradištní, jeden objekt, zkoumaný v rámci plochy A, mladší době železné. Mimo to byly zachyceny i stopy osídlení z mladší doby bronzové, reprezentované ojedinělým nálezem keramiky v náplavovém sedimentu. Zbytek prozkoumaných objektů pak náleží zaniklé vesnici mladohradištního až pozdněhradištního období. Mezi prozkoumanými situacemi dominují běžné sídlištní objekty, nadzemní kulové struktury a objekty pravděpodobně výrobního charakteru. Z nálezů lze jmenovat především velké množství keramického materiálu, zvířecích kostí, ale i drobné předměty denní potřeby (obr. 30).

Zánik vesnice může pravděpodobně souviset se změnou hydrologického režimu, vyvolaného zejména vnitřní kolonizací zalesněných poloh a s počátkem velké, středověké kolonizace. Změna vodního režimu znamenala pro mnoho mladohradištních sídlišť situovaných v údolní nivě naprostou katastrofu, jelikož docházelo k periodickým záplavám, kterým jejich obyvatelé již nebyli schopni čelit, a sídliště se tak přesouvala za hranici záplavového území na inundační břehy.

Miroslav Popelka

Literatura

- Kolbinger, D. 2012:** *50 let mých povrchových výzkumů na východním Kroměřížsku*. Praha: Česká archeologická společnost - Sdružení archeologů Čech, Moravy a Slezska.
- Bláha, J. 1974:** Prehistorie Hulína. In: J. Bláha et al.: *Hulín. Dějiny a přítomnost města*. Brno, Hulín: Blok, Městský Národní výbor Hulín.
- Klíma, B. 1974:** Paleolitické nálezy z Hulínska (okr. Kroměříž). *Přehled výzkumů 1973*, 17.

Resumé

Hulín (Bez. Kroměříž), „Hřebavec před dráhou“. Burgtwallzeit. Siedlung. Rettungsggrabung.

JESENÍK (OKR. JESENÍK)

Kláster sv. Voršily. Středověk, novověk. Sídlíště. Záchranný výzkum.

V srpnu 2014 byl pracovníky společnosti Archaia Olomouc, o. p. s., proveden záchranný výzkum formou dohledu v areálu bývalého kláštera svaté Voršily v centru města Jeseník, kde se nyní nachází základní škola. V areálu se prováděly výkopové práce za účelem položení nových inženýrských sítí a nového dláždění. Před budovou hvězdárny byl objeven zahloubený objekt, který obsahoval v několika vrstvách fragmenty keramiky od 15. do 19. století. Dále byly v jednom z výkopů ve vrstvách nalezeny fragmenty keramiky a skla z 18. až 19. století. Také při sběru na zkoumané ploše byly nalezeny fragmenty keramiky a cihel z období 15. až 20. století. V dalších výkopech, kde byly porušeny pouze navážky a skrývky, nebyly objeveny žádné nálezy.

Táňa Adámková

Resumé

Jeseník (Bez. Jeseník), Kloster St. Ursula. Mittelalter, Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

KNĚŽEVES (K. Ú. KNĚŽEVES NAD OSLAVOU, OKR. ŽDĀR NAD SÁZAVOU)

Kněževes č. p. 3. Středověk, novověk. Tvrz. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum byl realizován v areálu domu č. p. 3 v obci Kněževes nad Oslavou, který byl určen stavebně historickým výzkumem jako tvrz (Sadílek 2013). Výzkum probíhal v červenci až říjnu roku 2013 a byl vyvolán stavební adaptací tohoto domu pro budoucí prostory muzea.

Limitujícím faktorem výzkumu bylo nedostatečné osvětlení zkoumaného prostoru, což ovlivnilo především kvalitu fotodokumentace. Stavbou byl zasažen komunikační prostor vstupu do sklepa. V průběhu akce došlo k postupnému snížení terénu o 1 m (0,6 m tvořila vrstva spadlé klenby), při němž byly odkryty pozůstatky vícenásobných novověkých podlah oddělených tenkými vrstvami jílu. Povrchovým sběrem byly dále v areálu domu nalezeny fragmenty novověké kachle a středověké dlaždice.

Monika Martinisková

Literatura

- Sadílek, J. 2013:** Kněževes čp. 3. Stavebně historický průzkum. Bystřice nad Pernštejnem.

Resumé

Kněževes (Kat. Kněževes nad Oslavou, Bez. Žďár nad Sázavou). Mittelalter, Neuzeit. Festung. Rettungsgrabung.

KNÍNICE U BOSKOVIC (OKR. BLANSKO)

„Křiby“. 13. století. Sídlíště. Záchranný výzkum.

V roce 2014 byl prováděn záchranný archeologický výzkum na stavbě, která měla za cíl zrekonstruovat pátevní vodovod na trase Boskovice – Velké Opatovice. Během průzkumu bylo zjištěno několik chronologických horizontů pravěkého a středověkého osídlení v celkem pěti polohách (viz oddíly Neolit, Doba bronzová, Doba železná v Přehledu výzkumů 56-1).

Poloha „Křiby“ u Knínic byla v trase vodovodu poslední lokalitou, kde byly ve výkopu rozpoznány archeologické situace. Situace po skrývkách zde byla zcela nečitelná, takže se až v profílech výkopu zřetelně projeví tři výrazné zásahy do sprašového podloží. Jedna jáma byla novověkého stáří a ve zbývajících dvou případech se jednalo o pozůstatky suterénů středověkých domů předběžně datovaných do 13. století. V jednom objektu bylo u jeho stěny pozorováno i schodiště a zbytky otopného (či výrobního?) zařízení v podobě propálených mazaninových krust u jedné ze stěn. Takřka výhradně byly z výplní těchto rozsáhlých objektů získány střepy z velkých zásobnicových tvarů či jiné užitkové keramiky.